

NJL m. 157, 5. VII 1963. a.

NOORTE BALLETTMEISTRITE TULEPROOV

Eeloleval laupäeval, s. o. 6. juulil avaneb «Estonias» eesriie hooaja viimaseks esietenduseks. Kavas on kolm ühevaatuslikku balletti: Sergei Rahmaninovi «Sümfoonilised tantsud», Igor Stravinski «Lugu sõdurist» ning Eino Tambergi «Ballett-sümfoonia». Lavastajatena tutvustavad end seekord Iraida Generalova, Enn Suve ja Mai Murdmaa. Kõik nimetatud noored on oma tantsulise erihariduse saanud Tallinna Koreograafilises Koolis ja siirdunud hiljem edasi õppima Moskva Lunatšarski-nimelise Teatrikunsti Instituudi ballettmeistrite fakulteedi. I. Generalova lõpetab instituudi tänava. M. Murdmaa ja E. Suve aga tuleval aastal.

Rahmaninovi «Sümfoonilised tantsud», mis on kirjutatud 1940. a., on geniaalse helilooja viimaseks tööks. See sügavalt filosoofiline teos koosneb kolmest osast alapealkirjadega «Päev», «Hämarik» ja «Kesköö». Kuna teosel puudub autori poolt ettekirjutatud kindel programm, on ballettmeistrid (kes võrdlemisi tihti pöörduvad selle huvitava teose poole) alati loonud «Tantsudele» puhtkoreograafiliste võtete kõrval ka erineva sisulise lahenduse. Käesolevas lavastuses on ballettmeister Iraida Generalova omapoolse kontseptsiooni alusel loonud libreto, milles on oskuslikult ära kasutatud mõningaid helilooja autobiograafilisi mõtteid.

Igor Stravinski, kelle 80. sünnipäeva tähistas möödunud aastal kogu maailma muusikaavalikkus, kirjutas oma balleti «Lugu sõdurist» 1917. a. Selle aluseks on vana muinasjutt sõdurist, kes oma leidlikkuse ning nupukusega saab võitu kuradi kavalatest vempudest. Stravinski teoses on sellele jutule antud vastupidine lõpplahendus: sõdur allub kulla võimule ja

hukkub. «Lugu sõdurist» loomisaeg langeb ühte Esimese maailmasõja lõpuga ning Stravinski balletis mõttetult hukku sõdur on sarnane niisama tarbetult lahinguväljal hävivate inimestega.

Teos on tavalise balletiga võrreldes mitmeti ebatavaline. Helilooja ise nimetas teda mitte balletiks klassikalises mõttes, vaid «teoseks teksti, tantsu ja mänguga». Orkester koosneb ainult seitsmest mängijast ning partii-de komplitseeritus esitab igaühele neist tõelisi solistimeistrikkuse nõudeid.

Kõiki neid momente arvestades tuli noorel ballettmeistril Enn Suvel tantsuseadete kõrval esineda veel näitejuhina ja asjatundjana sõnakunsti alal. «Lugu sõdurist» lavaletoomine on esimene katse Stravinski rikkaliku balletiloomingu tutvustamiseks eesti teatripublikule. Meile teadaolevatel andmetel on käesolev etendus ühtlasi ka teose esimeseks lavaliseks ettekandeks Nõukogude Liidus.

Eino Tambergi «Ballett-sümfoonia» on endale püsiva eluõiguse võitnud nii sümfooniakontsertide programmides kui ka teatrilaval. Eestis lavastati teos esmakordselt «Vanemuises» Udo Väljaotsa poolt, kes on ühtlasi ka balleti libreto autor. Seekord saab «Ballett-sümfoonia» uue koreograafilise rüü Mai Murdmaalt.

Kõigi eelpool mainitud teoste dirigendiks on Vallo Järvi ning kunstnikuks Eldor Renter. Osalistena on kaastegevad Eesti NSV teeneline kunstnik Tiit Randviir, Aime Leis, Svetlana Balojan, Larissa Kaur, Tamara Koptelkov, Helga Ojalo, Endrik Kerge, Väino Aren, Jüri Lass, Peeter Roos. Uno Puusaag, David Sur, Aleksei Tšugai, Anton Bome jt.

A. MIKK